

Alphabetum XIII

Le Livre de Mallarmé

Expositie: 24.03.2023 — 25.06.2023, Opening: 24.03.2022, 19:00 hrs.

Locatie: West Den Haag in de vml. Amerikaanse ambassade, Lange Voorhout 102, Den Haag

‘Alles bestaat om in een boek terecht te komen.’

Stéphane Mallarmé (1842 — 1898), *Le Livre*, *Instrument Spirituel*, *Divagations* (1897), Uitgever: Bibliotheque-Charpentier.

Precies 125 jaar geleden sterft de Franse dichter en criticus Stéphane Mallarmé in Valvins op 56 kilometer afstand van Parijs. Hij was 56 jaar. Zijn magnum opus *Le Livre* - een raadselachtig boek met een bijna bovenmenselijk aura - beschouwt hij als het ultieme boek. Hij wijdt er de laatste twintig jaar van zijn leven aan. *Le Livre* bleef echter (on)bedoeld onvoltooid. Hierdoor heeft het boek een unieke plek in het oeuvre van een groot dichter gekregen.

Voor een selecte groep literatuur liefhebbers bezit *Le Livre* een cultstatus, terwijl het grote publiek geen idee heeft van het bestaan. Met *Le Livre* wil Mallarmé zijn levensproject voltooien. Hij wil iets volstrekt nieuws bewerkstelligen en geeft de lezer als ontvanger van het werk een actieve en doorslaggevende rol. Deze ontdekking van een volstrekt nieuwe relatie tussen subject (ontvanger) en object binnen de literatuur is net zo revolutionair als Einsteins relativiteitstheorie. Mallarmé is de eerste auteur die het cruciale belang van de ontvanger van een werk aantoonde.

Pas 61 jaar na zijn dood publiceert Jacques Scherer, een Franse literatuurwetenschapper, Mallarmé's aantekeningen over *Le Livre*. Een verzameling van honderden pagina's die in de vorm van typografische vertalingen een helder beeld geven van wat de dichter voor ogen had: een taalproject dat boven de taal uitstijgt met een hoog 'performatief' gehalte. Zo geeft de dichter in *Het Boek* de instructie om een selectie losse bladzijden voor een selecte groep toehoorders voor te dragen, en wel precies twee keer. Tussen het concrete van de aanwijzingen en de suggestieve mogelijkheden van de subjectieve ervaring van de tekst, ligt het besef dat alle notities slechts aantekeningen zijn, en dat *Le Livre* een onvoltooid project blijft.

Is het de poëtische mysticus Mallarmé gelukt om ons een nieuw idee over het boek als hét culturele artefact bij te brengen? Is *Le Livre* een 'volledig consequent' literair project dat de vorm van het boek op zich onderzoekt? Kan ook een groter publiek dan enkele liefhebbers plezier beleven aan de schetsen van wat volgens de dichter het 'boek der boeken' moest worden?

Dit project is de eerste museale tentoonstelling van het werk van Mallarmé in Nederland. Het bestaat uit afdrucken van alle facsimile's van *Le Livre*, een publicatie met actuele discussies over *Le Livre*, de productie van een nieuwe performance van de Nederlandse schrijver en kunstenaar Emily Kocken, en een publiek programma dat vragen rond dit werk wil belichten maar ook de rol van de lezer en toeschouwer in het actuele culturele veld.

Over Mallarmé — De symbolistische dichter en criticus Mallarmé wordt beschouwd als een van de belangrijkste pioniers van de moderne poëzie. Hij was van grote invloed op het filosofisch en theoretisch discours over literatuur en zijn invloed is tot op heden van levend belang voor een breed scala van makers, zoals kunstenaars, denkers en schrijvers.

Over Emily Kocken — Emily Kocken (1963) is schrijver en kunstenaar. Ze schrijft romans (*Querido*) en korte verhalen en non-fictie voor *De Gids* en andere publicatieplatformen. Daarnaast ontwerpt ze conceptuele installaties, met werk op papier, discursieve elementen en

performances.

Over de publicatie — In $B \approx B$ gaat Emily Kocken in gesprek met Bertrand Marchal, een Franse letterkundige die de uitgave van *Le Livre* van Jacques Scherer van nieuwe noten en commentaren voorzag. De publicatie bevat verder een poëtisch reisverslag en een libretto.

Over het publieke programma — Live performance tijdens de opening op 24 maart, door Emily Kocken, m.m.v. Jacq Palinckx en Marieke Franssen, en op 16 april een salon o.l.v. Emily Kocken m.m.v. David Maroto, Mischa Andriessen en Rinske Hillen over de impact en actualiteit van een (onaf) werk als *Le Livre* voor makers en lezers van nu.

Voor vragen kunt u contact opnemen Yael Keijzer: info@westdenhaag.nl of 070.3925359

Het programma van West wordt mogelijk gemaakt door o.a.: Gemeente Den Haag en het Ministerie van OCW.